

Nový katalog Michel – Dopisy Německa

Když jsem někdy ve druhé třídě základní školy začal sbírat známky, žádný katalog jsem k tomu nepotřeboval. Tatínek sice nějaké doma měl, ale na výměnu s klukama kus za kus mi byly k ničemu. Teprve později v kroužku mladých filatelistů nám jeho vedoucí Antonín Oktábec ukázal, kolik zajímavých informací lze v katalogích najít a jak důležité a výhodné je zajímat se o ně. Bylo to v hloubi šedesátých let, kdy někteří sběratelé používali ještě zahraniční katalogy obsahující v jednom svazku celý svět, ty modernější alespoň celou Evropu. Specializovaných údajů v nich bylo samozřejmě málo – pokud vůbec nějaké, a stejné to bylo s katalogy tuzemskými, které tehdy vydával Pofis.

Tenhle stav u nás přetrvával dlouho, a jen mimořádně, hlavně u příležitosti Světových výstav PRAGA, jsme měli příležitost zhlédnout podrobnější literaturu ze Západu. Tu sice čas od času nabízel prodejna Zahraniční literatury v pražské Spálené ulici, ale v tak malém počtu, že po dodání byla prakticky okamžitě vyprodána. Tuhle mezeru na trhu alespoň zčásti vykrývali na pražské burze U Nováků velký soukromý obchodník pan Lederer, a hlavně pán, který stával vzadu v nedaleké chodbičce, myslím, že se jmenoval Chaloupka, který měl na parapetu vystavené pro nás nevidané Zumsteiny, Michly, Yverty a další katalogy. Protože jsem si tehdy jako žák a později student ke kapesnému přivydělával obchodováním se známkami, nějaké katalogy jsem si od něj tehdy taky koupil. Tak mladý zákazník ho asi překvapil, protože mě dokonce pozval k sobě domů, abych si mohl vybrat z širší nabídky.

Měl jsem samozřejmě jenom ty základní, na Evropu Zumstein, později Michel, a na Zámorí Yvert. Přepočít byl tehdy jednoduchý: jeden Zumstein frank nebo Michel marka = dvě koruny, jeden Yvert frank = korunu padesát. Díky tomu jsem si uvědomil, že mezi katalogovými cenami a skutečnými penězi je propastný rozdíl, což se těžko vysvětlovalo některým prodávajícím, kteří si ty katalogové ceny rovnou optimisticky přepočítávali na tuzexové bony – což je stav přetrvávající leckdy dodneška (samozřejmě, až na ty bony).

S generálními katalogy jsem ale nevystačil dlouho, brzy mi začalo scházet, že neobsahovaly údaje o kuponech, odlišných typech, deskových číslech, o některých hledanějších barevných odstínech, odlišných zoubkováních, chybotiscích a zkusmých tiscích, s nimiž jsem se čas od času setkával v nakoupených sbírkách, kde si je dávný majitel označil, ale já nevěděl, jak je mám vlastně ocenit. Něco bylo přes pět výrazných vykřičníků, optimisticky připsaných na albovém listu, ve skutečnosti téměř smetl (třeba vícenásobné makulaturní tisky Hradčan), zatímco jiné věci měly značnou cenu, ale já nevěděl, jakou. Na naše prvorepublikové známky jsem si tedy od jednoho starého sběratele, kterého potěšil můj mladistvý zájem, za pár korun pořídil starý katalog Ekstein z roku 1939 (mám ho dodnes), na cizinu pak historické katalogy Kolár a různou starou literaturu. Ceny v nich byly sice zasta-

ralé, ale mně šlo hlavně o to poznat, co je běžné a co lepší – a na to stačily.

Když jsem pak před bezmála čtyřiceti lety nastoupil do obchodního oddělení Pofisu, podařilo se mi prosadit, abychom z deviz získaných vývozem známek do zahraničí přes Artii dovezli pro účely výkupu alespoň ty nejdůležitější specializované katalogy. Silným argumentem bylo, když se nám v polovině 80. let podařilo skvěle prodat dopis s rakouskou frankaturou první emise, odeslaný z Lichtenštejnska. Majitel ho napřed nabízel na pražských burzách, kde si vyslechl mnoho povýšených poznámek, že ty známky samy o sobě mají cenu jen pár Michel marek. Když ho pak přinesl do Pofisu, vylicitovali jsme ho mezi zahraničními zákazníky, a nakonec ho koupil rakouský sběratelský magnát Anton Jerger za rovných sto tisíc marek! To byla za socialismu astronomická částka, které jsme dosáhli i díky tomu, že jsme se mohli opřít o informace ze zahraniční specializované literatury.

Když se o tom dozvěděl známý obchodník z pražských burz pan Schovánek, přinesl do Pofisu taky několik mimořádně cenných starých rakouských dopisů, abychom je rovněž nabídli přes Artii do zahraničí. O jejich původu mi pak prozradil (je to už pomalu 40 let, všichni zúčastnění jsou už v Pánu, a navíc se to na burze taky rychle rozneslo, takže to snad teď můžu říct i vám), že je koupil jednu neděli na burze U Nováků. Přitočil se tam k němu pán, jestli by neměl zájem o staré Rakousko. Držel při tom v ruce zánovní katalog Zumstein a než zboží vytáhl z tašky podezíravě se předem zeptal, jestli dostane osm korun za frank. To bylo na přelomu 70. a 80. let za známky hodně, a tak někteří oslovení stolkaři rovnou zavrtěli nesouhlasně hlavou. Ale pan Schovánek neurčitě přikývl, a když pak pan známky vytáhl, nestačil se pan Schovánek divit. Byly totiž na dopisech a šlo o první rakouskou emisi s barevnými frankaturami. Pán měl na papírku pečlivě sepsané ceny razítkovaných známek a vůbec nehleděl na to, že na jednom z těch dopisů byla čtyřbarevná frankatura. Jakost sice nic moc, ale i tak vzácnost prvního stupně. Prodávající byl možná připraven na malé smlouvání, ale pan Schovánek ty dopisy shrábnul, otočil je známkami dolů a bez řeči vyklopil požadovanou částku. Oba si v tu chvíli jistě mysleli, že udělali dobrý obchod, ale pravda je, že kdyby majitel místo generálního katalogu na Evropu koupil speciál na Rakousko, asi by se těm cenám nestačil divit. A pan Schovánek, který na katalogích nešetřil? Ten prostě udělal životní obchod. Jestli se nepletu, ta čtyřbarevná frankatura se nakonec prodala za nějakých 400 tisíc, a to byly v půlce osmdesátých let nějaké peníze!

V té době u nás, stejně jako ve světě, pod vlivem nových přístupů ve filatelistickém výstavnictví sílil zájem o poštovní historii, a tak bylo třeba věnovat pozornost i frankaturám modernějších celistvostí. Stejná známka byla různě drahá v jednoznámkové, násobné a smíšené frankatuře. Rozdíly mezi nimi byly ohromné, a tak

přestalo stačit, že některé specializované katalogy zavedly ocenění na dopisu, šlo totiž vždy o nejlevnější variantu smíšené frankatury.

To jsem si uvědomil hned na počátku vydávání specializovaných katalogů Pofis pro období naší první republiky, kde jsem zavedl oceňování alespoň podle tří zmíněných základních druhů. Například známka 5 h Holubice 1920 fialová má záznam 2 koruny ve smíšené frankatuře, 7 Kč v násobné a 1.500 Kč jako jednoznámková. I když jde o značný pokrok oproti předchozímu stavu, samozřejmě by bylo možné – a rozhodně užitečné – tyto záznamy ještě rozšířit, a to podle druhu zásluky, destinace, tarifního období a dalších podobných hledisek (malá úkázka, jak různě lze použít jednu známku, je na obrázcích v pravém sloupci článku na straně 10).

Důležitost specializovaných informací si uvědomuje čím dál více sběratelů a důkazem toho jsou vysoké ceny dosahované za takové, i starší publikace. Například obyčejný katalog Pofis ČSR I z roku 2015, který si tehdy mohl koupit každý člen Klubu Filatelie za 398 korun, byl minulý měsíc v aukci Burda vydražen za 2.200 Kč + 21 % provize, celkem za něj tedy kupující zaplatil více než 2.600 Kč! Na Aukru byl nyní dražen jeho starší sourozenec z roku 2012 dokonce za neuvěřitelných 3.700 Kč, a přihazovalo na něj 17 zájemců! O to větší zodpovědnost cítím při přípravě vydání nového, na jehož dokončování Pofis právě pracuje.

Potřeba vědět, kolik vlastně stojí konkrétní frankatura, se samozřejmě netýká jen našich známek. Pro oblast Německa vychází specializovaný katalog Michel – dopisy, nyní dokonce už rozdělený do dvou záznamů: do roku 1945 a po něm. Aktuálně vyšel první z nich a já bych jej teď čtenářům Filatelie chtěl alespoň rámcově přiblížit a porovnat s každoročně vydávaným speciálem.

V zásadě lze říci, že každý má něco. Speciál podrobnosti o známkách v různých podobách – * – * – * – (*) – ○ – ○, bloky, pásky, typy, deskové vady, průsvitky,

varianty zoubkování, varianty lepu, HAN a řadu dalších zajímavostí o známkách. „Briefe“ zase oceňuje jednotlivé základní varianty frankatur (EF = jednoznámková; MeF = násobná; MiF = smíšená). Ideální by tedy bylo mít k dispozici oba, což je drahé, ale řešením by mohla být knihovna SČF, pokud svaz bude mít dost členů a díky tomu potřebné prostředky. V této souvislosti dotaz: Jste už členem SČF? (Informace o členství naleznete na www.informace-scf.cz)

Porovnání záznamů ve speciálu a v „Briefe“ přinášíme na několika ukázkách z Německa a protektorátu.

Je jasné, že generálním sběratelům Německa stačí katalog základní, jednosvazkový, nebo dokonce nejednodušší kapesní Junior. Pokud to však s celistvostí míníme vážně, bez katalogů zaměřených speciálně na ně bude orientace v cenách opravdu těžká. FB

„Briefe“

op) Eisenbahngeschütz		oq) Nebelwerfer		or) Gebirgsjäger				
						EF	MeF	MiF
873	3 + 2 (Pf)	schwärzlichgelb-braun	oe			7,50	12,—	5,—
874	4 + 3 (Pf)	schwärzlichgrau-ultramarin	of			15,—	22,—	5,—
875	5 + 3 (Pf)	schwärzlicholivgrün	og			20,—	50,—	5,—
876	6 + 4 (Pf)	schwärzlichbläulich-violett	oh			6,—	10,—	5,—
877	8 + 4 (Pf)	rot (Töne)	oi			10,—	20,—	5,—
878	10 + 5 (Pf)	schwärzlichrötlich-braun	ok			100,—	140,—	5,—
879	12 + 6 (Pf)	magenta	ol			6,—	20,—	5,—
880	15 + 10 (Pf)	schwarzrosa-karmin	om			150,—	250,—	10,—
881	16 + 10 (Pf)	schwarzblaugrün	on			25,—	150,—	10,—
882	20 + 10 (Pf)	schwärzlich-ultramarin	oo			220,—	300,—	10,—
883	24 + 10 (Pf)	schwärzlichbraun-orange	op			28,—	230,—	10,—
884	25 + 15 (Pf)	schwarzviolettblau	oq			250,—	450,—	17,—
		auf überfrankiertem Brief 21-250 g				35,—		
885	30 + 20 (Pf)	schwarzgrünoliv	or			250,—	450,—	17,—

Weitere Ausgabe: MiNr. 831-842

Gültig bis Mai 1945

op) Eisenbahngeschütz		oq) Nebelwerfer		or) Gebirgsjäger				
873	3+2 (Pf)	schwärzlichgelb-braun	oe			280,—	300,—	5,—
x		senkr. Gummiriffelung				1,50	1,50	5,—
874	4+3 (Pf)	schwärzlichgrau-ultramarin	of			1,50	1,50	5,—
875	5+3 (Pf)	schwärzlicholivgrün	og			20,—	30,—	5,—
x		senkr. Gummiriffelung				1,—	—,70	5,—
876	6+4 (Pf)	schwärzlichbläulichviolett	oh			1,—	—,70	5,—
877	8+4 (Pf)	rot (Töne)	oi					
x		senkr. Gummiriffelung				1,—	—,80	5,—
y		gelber Gummi						
a		waager. Gummiriffelung				1,—	—,80	5,—
b		gelber Gummi				20,—		
878	10+5 (Pf)	schwärzlichrötlich-braun	ok			1,—	—,70	5,—
879	12+6 (Pf)	magenta	ol			60,—	70,—	
x		senkr. Gummiriffelung				1,—	—,70	5,—
y		waager. Gummiriffelung						
880	15+10 (Pf)	schwarzrosa-karmin	om			75,—	80,—	
x		senkr. Gummiriffelung				1,—	1,—	10,—
y		waager. Gummiriffelung				1,30	1,60	10,—
881	16+10 (Pf)	schwarzblaugrün	on					
882	20+10 (Pf)	schwärzlich-ultramarin	oo			2,—	2,50	10,—
883	24+10 (Pf)	schwärzlichbraun-orange	op			2,—	2,50	10,—
884	25+15 (Pf)	schwarzviolettblau	oq			4,—	5,—	17,—
885	30+20 (Pf)	schwarzgrünoliv	or			4,—	5,—	17,—
		Satzpreis (13 W.)				22,—	24,—	500,—
		FDC						

Spezial

1939, 15. Juli. Freimarken: Kopfbilder und Landschaften. Marken der Tschechoslowakei MiNr. 277–281, 347, 349–350, 351–355, 357–359, 386, 400 sowie Böhmen und Mähren MiNr. A 1 (zum Teil in Neuauflage) mit zweizeiligem RaTdr.-Aufdruck „BÖHMEN u. MÄHREN / ČECHY a MORAVA“, alter Landesname dreifach durchstrichen.

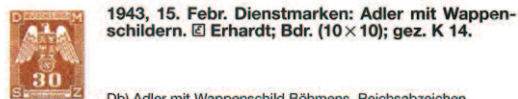
				EF	MeF	MiF
1	5 H	schwarz kobalt (Wappen)	(277)	300,—	120,—	35,—
2	10 H	dunkelorangebraun (Wappen)	(278)	200,—	55,—	30,—
3	20 H	rot (Töne) (Wappen)	(279)	120,—	100,—	30,—
4	25 H	schwarzbläulichgrün (Wappen)	(280)		60,—	50,—
5	30 H	dunkelrotlila (Wappen)	(281)	80,—	55,—	30,—
6	40 H	schwartzlichblau (Comenius)	(347)	200,—	180,—	90,—
7	50 H	schwartzlichbläulichgrün (Skodawerke)	(400)	25,—	40,—	25,—
8	60 H	schwartzlichviolett (Stefánik)	(349)	110,—	110,—	90,—
9	1 K	schwartzlichrosalila (Masaryk; K, ČESKOSL.)	(350)	45,—	90,—	40,—
10	1 K	schwartzlichrosalila (Masaryk; K, ČESKO-SL.)	(A 1)	40,—	70,—	25,—
11	1.20 K	schwartzlichgraulila (Mukačevo-Palanok)	(351)	70,—	120,—	90,—
12	1.50 K	karmin (Töne) (Neusohl)	(352)	250,—	280,—	200,—
13	1.60 K	dunkelbraunlicholiv (Kuttenberg)	(386)	200,—	320,—	200,—
14	2 K	schwarzblaugrün (Klingenberg)	(353)	280,—	190,—	110,—
15	2.50 K	schwartzlichgraulitramarin (Burggrüne Strečno)	(354)	140,—	350,—	100,—
16	3 K	dunkelsiena (Schloss Groß-Skal)	(355)	180,—	220,—	120,—
17	4 K	schwarzviolett (Bad Podiebrad)	(357)	250,—	700,—	140,—
18	5 K	schwarzopalgrün (Olmütz)	(358)	500,—	700,—	180,—
19	10 K	schwarz kobaltblau (Pressburg)	(359)	800,—	1500,—	380,—
		Satzbrief				450,—

„Briefe“

				*	**	⊙ ¹⁾	⊠ ¹⁾
1	5 H	schwarz kobalt (Wappen)	(277)	—50	1,20	6,—	35,—
2	10 H	dunkelorangebraun (Wappen)	(278)	—50	1,20	6,—	30,—
3	20 H	rot (Töne) (Wappen)	(279)	—60	1,50	6,—	30,—
4	25 H	schwarzbläulichgrün (Wappen)	(280)	—30	1,—	10,—	50,—
5	30 H	dunkelrotlila (Wappen)	(281)	—50	1,50	6,—	30,—
6	40 H	schwartzlichblau (Comenius)	(347)	4,—	12,—	24,—	90,—
7	50 H	schwartzlichbläulichgrün (Skodawerke)	(400)	—30	1,—	6,—	25,—
8	60 H	schwartzlichviolett (Stefánik)	(349)	4,—	11,—	28,—	90,—
9	1 K	schwartzlichrosalila (Masaryk; K, ČESKOSL.)	(350)	—70	2,—	10,—	40,—
10	1 K	schwartzlichrosalila (Masaryk; K, ČESKO-SL.)	(A 1)	—60	2,—	6,—	25,—
11	1.20 K	schwartzlichgraulila (Mukačevo-Palanok)	(351)	3,—	8,—	24,—	90,—
12	1.50 K	karmin (Töne) (Neusohl)	(352)	3,—	9,—	32,—	200,—
13	1.60 K	dunkelbraunlicholiv (Kuttenberg)	(386)	4,50	13,—	40,—	200,—
14	2 K	schwarzblaugrün (Klingenberg)	(353)	1,40	3,50	32,—	110,—
15	2.50 K	schwartzlichgraulitramarin (Burggrüne Strečno)	(354)	3,—	8,—	24,—	100,—
16	3 K	dunkelsiena (Schloss Groß-Skal)	(355)	3,—	8,—	32,—	120,—
17	4 K	schwarzviolett (Bad Podiebrad)	(357)	5,50	15,—	36,—	140,—
18	5 K	schwarzopalgrün (Olmütz)	(358)	5,50	15,—	45,—	180,—
19	10 K	schwarz kobaltblau (Pressburg)	(359)	6,—	17,—	70,—	380,—
		Satzpreis (19 W.)		45,—	130,—	400,—	450,— ²⁾
		FDC					800,— ³⁾

Special

Db Adler mit Wappenschild Böhmens, Reichsabzeichen

				EF	MeF	MiF
13	30 (H)	braunocker	Db	25,—	17,—	12,—
14	40 (H)	schwarz-preußischblau	Db	100,—	25,—	15,—
15	50 (H)	dunkelolivgrün	Db	25,—	35,—	14,—
16	60 (H)	schwarz-purpurviolett	Db	12,—	12,—	8,—
17	80 (H)	dunkelzinnob	Db	30,—	25,—	12,—
18	1 K	schwartzlichbraun	Db	30,—	40,—	12,—
19	1.20 (K)	schwarzrosa (Töne)	Db	4,—	7,50	3,—
20	1.50 (K)	rotbraun (Töne)	Db	65,—	60,—	50,—
21	2 K	mittelblau	Db	45,—	60,—	35,—
22	3 K	dunkel-bräunlicholiv	Db	60,—	90,—	30,—
23	4 K	dunkel-illapurpur	Db	120,—	200,—	45,—
24	5 K	schwarzopalgrün	Db	80,—	250,—	45,—

Gültig bis 31.12.1944

Db Adler mit Wappenschild Böhmens, Reichsabzeichen

				*	**	⊙	⊠
13	30 (H)	braunocker	Db	—20	—30	—50	12,—
14	40 (H)	schwarzpreussischblau	Db	—20	—30	—50	15,—
15	50 (H)	dkf'olivgrün	Db	—20	—30	—50	14,—
16	60 (H)	schwarzpurpurviolett	Db	—20	—30	—50	8,—
17	80 (H)	dkf'zinnob	Db	—20	—30	—50	12,—
18	1 K	schwartzlichbraun	Db	—20	—30	—50	—
19	1.20 (K)	schwarzrosa (Töne)	Db	—20	—30	—50	3,—
20	1.50 (K)	rotbraun	Db	—20	—30	—50	50,—
21	2 K	mittelblau	Db	—20	—30	—50	35,—
22	3 K	dunkelbräunlicholiv	Db	—20	—30	—50	30,—
23	4 K	dunkellila-purpur	Db	—20	—30	—60	45,—
24	5 K	schwarzopalgrün	Db	—20	—30	—60	45,—
		Satzpreis (12 W.)		1,20	3,—	6,—	

Special